

HVORDAN STUDERE BIBELEN?

FILEMON

PAULUS' FENGSELSOPPHOLD

- Efesus (ukjent når eller hvor mange ganger)
- Cæsarea (58-60 e.Kr.)
- Roma (60-62 e.Kr., Apg 28,30-31)
- Roma (64 e.Kr., 2 Tim)

SLAVERI I ROMERRIKET

“Grip meg dersom jeg skulle prøve å rømme, og send meg tilbake til min herre.”

SLAVER I ROMERRIKET I DET 1. ÅRH.

- Slaver spilte en viktig rolle i det romerske samfunnet. Ca. 1/3 av Roma var slaver, ca 1/5 totalt i Romerriket.
- De som ble straffet med slaveri arbeidet på gårder, i gruver og på møller, med brutale levekår.
- Mange hadde viktige posisjoner hvor spesielle ferdigheter trengtes (f.eks. lærere, regnskapsførere, leger)
- Kunne ha eiendeler som egentlig tilhørte herren deres
- Kunne tjene sin egen lønn og spare til å kjøpe seg fri
- Ble sett på som eiendom og var juridisk ikke "personer". Siden de ikke var romerske borgere, kunne de bli fysisk straffet, utnyttet seksuelt, torturert eller henrettet.

STRAFF

- Korsfestelse mest brukt på slaver, forrædere og røvere.
- Forbudt å skjule rømte slaver, og profesjonelle slavefangere ble leid for å spore dem opp.
- Rømte slaver kunne bli straffet med pisking, brennemerking ("F") eller bli drept.
- Tapte arbeidstid var tapte penger og ble sett på som stjålet eiendom, som den som skjulte en rømt slave måtte stå til ansvar for.

SJANGER

- anbefalingsbrev / følgebrev
- Retoriske virkemidler:
 - Unngå provoserende og støtende språkbruk
 - Ordspill for å mykne opp spenningen
 - Begynn forsiktig og kom gradvis til poenget
 - Appeller til følelser

INDUKTIV STUDIEMETODE

- (Be!)
- Observasjon: Se!
- Tolkning: Tenk!
- Anvendelse: Lev!

HOVEDPERSONENE

- **Paulus**

- Er fange, i lenker
- er blitt gammel
- har fått Onesimus som "sønn" i fengselet
- Har et nært forhold til Onesimus

- **Filemon**

- venn og medarbeider av Paulus
- menigheten møtes i hans hus (trolig rik)

- de helliges hjerter er blitt styrket ved hans kjærlighet
- skylder Paulus seg selv (ble kristen gjennom Paulus)

- **Onesimus**

- Er Filemons slave
- Ble "skilt" fra Filemon for en stund (rømt eller ikke kommet tilbake fra et oppdrag)
- Kalles "sønn" og "bror" (har blitt kristen gjennom Paulus)
- Kommer nå tilbake til Filemon

OBSERVASJONER

- Gjentatte ord:
 - *fange/lenker*
 - *kjærlighet/kjær/elsket*
 - *hjerte*
 - *bror.*
- Bindeord: *derfor*
- Kontraster: *men*
- Bud/kommandoer

“Jeg sender deg med dette dokumentet til den berømte byen Alexandria for å lete etter min slave ved navn [...] rundt 35 år gammel, kjent av deg. Når du har funnet ham, skal du plassere ham i varetekt, med autoritet til å fengsle ham og piske ham, og til å fremlegge en klage til de rette myndighetene mot enhver person som har skjult ham, med et krav om erstatning.”

–AURELIUS SARAPAMMON

TIDLØSE SANNHETER

1. Likeverd og likhet i Kristus. Dømmer jeg andre ut fra deres fortid? Behandler jeg alle kristne likt? Hvordan gjør vi dette i Salem?
2. Forsoning og tilgivelse er nødvendig i relasjoner. Hvor langt vil jeg gå? Klarer jeg å gå noen det de ikke fortjener? Trenger jeg å bli gjenforent med noen? Kan jeg hjelpe andre til å bli gjenforent?
3. Viktig å gjøre det av fri vilje og ikke av tvang. Prøver jeg med kjærlighet å hjelpe andre til å gjøre det rette ut fra fri vilje, slik at de kan få æren for det gode de har gjort?
4. "I Kristi kropp er personlige affærer ikke lenger private." Lever jeg som om livsstilen min angår hele menigheten?
5. Kan jeg identifisere meg med en av hovedpersonene? Er jeg en Onesimus som tidligere var "unyttig"? En innflytelsesrik Filemon som må leve ut det jeg tror på? Eller en Paulus som har sjansen til å hjelpe andre til å bli gjenforent?

“No Christian should grumble at the extra demands of love. They are golden opportunities to draw on the reserve of divine love, and in so doing become more fully oneself in Christ, more completely in the image of God, more authentically human”

-TOM WRIGHT